ב"ה

קונטרס
דרשת שבת הגדול

בלשון אידיש

אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

המעיין בקונטרס הזה יקבל בלי ספק תועלת גדולה להתאמץ ולהתחזק לקיים כל מצות בדיקת וביעור חמץ שריפת חמץ, בדיקה ומכירה, הגעלה, ועוד, בכל פרטיה ודקדוקיה, כי רק אז יהיה לבו נכון בטוח שיצא בדימוס בדינו בעת אשר המלך במשפט יעמיד ארץ ביום הרת עולם, כמבואר בזוה"ק שעיקר המשפט ביומא דדינא על מיכלא דאסוותא.

יצא לאור ע"י "חברה מזכי הרבים העולמי"
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עיר התורה בית שמש

יו"ל בפרוס חג הפסח תשס"ח

יצא לאור ע"י

"חברה מזכי הרבים העולמי"

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עיר התורה בית שמש

להשיג הקונטרסים בטל:

0548436784

יו"ל בפרוס חג הפסח תשס"ח

מבוא:

בעמדינו בימים אלו בפרוס חג הפסח הקרב ובא, בזמנים אלו יהודים יראים ושלימים חסידים ואנשי מעשה מדקדקים קלה כבחמורה, רואים לנצל לנכון כל דקה ורגע פנוי להתכונן כראוי וכנכון לקראת החג הגדול והקדוש העומד בפתח, זה בלימוד ההלכות, וזה בניקיון וצחצוח הבית מכל חמץ וכיוצ"ב, וכמובן עסוקים ביותר בהכנת לימי הפסח שיהיה בתכלית ההידור ובתכלית הכשרות.

אי לכך ראינו לנכון להביא לידיעת הציבור החרד לדבר ה' זו הלכה, אודות שאלות ובעיות הלכתיות חמורות שיכולות להימצא בעת שעוסקים בהכנת המצות לכבוד חג הפסח.

ונסיים בעדותו הנוראה של מאור הגולה הרוקח זצ"ל שכל דבריו דברי קבלה, וכתב בהלכות מצה שכל האוכל מצה ז' ימי הפסח נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית, ועיין מה שהוסיף על זה בילקוט מעם לועז בשם מדרשי חז"ל דחשוב גם כן **כאילו קיים כל התרי"ג מצוות.**

וזה לשון הגה"ק רשכבה"ג החתם סופר זצ"ל שכתב בהשמטות לחו"מ סימן קצ"ו וזל"ק:

"מצות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשארת לנו מכל מצות אכילה שבכל התורה, אין לנו לא פסח ולא קדשים, לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצה אחת משנה לשנה, ואם גם היא לא הועילה בידינו בשלימות, ולא עוד, אלא כי תחת יופי שיהיה האכילה של כל ז' ספק איסור כרת, ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים חס ושלום, וגם נוציא על זה אלפים, הייטב בעיני ה' חלילה וחלילה" עכל"ק.

ואין אחר דבריו כלום כי כבר הורה רבינו משה, ומשה אמת ותורתו אמת.

נסיים מעין הפתיחה בעמדנו בזמנים נעלים אלו יה"ר שאי"ה עוד נזכה לאכול בהאי שעתא מן הזבחים ומן הפסחים בבית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן.

המו"ל

קונטרס
דרשת שבת הגדול

אזהרות נחוצות לכל ימי הפסח

פרק א'

געוואָרנט זיין בשעת'ן עסן פסח

יעדער זאָל אָפּליינען דעם צעטל כאָטש איין מאָל אַ טאָג

א) יעדעס מאָל איידער מען זעצט זיך עסן וואַשט מען זיך אַפּ די הענט, כל שכן די קינדער, אין אַ פסח'דיגן קראן (סינק) וואו מען לייגט נישט קיין עסן אָדער געשיר. דעריבער דאַרף מען האָבען כאָטש איין סינק פאר דעם צוועק.

ב) ביים עסן זאָל מען נישט אָנכאַפּן די אויגן-גלעזער, ווייל עס ווערט נישט 100% גערייניגט פאַר יום טוב.

ב) נישט אָנכאַפּן דעם הוט, שטריימל - וועגן די זעלבע סיבה. און אויך ווייל אין קאַר, בית המדרש א.ד.ג., קומט דאָס אין באַרירונג מיט אומאָפּגערייניגטע זאַכן. דעריבער אויב מ'טראָגט ביים עסן דעם זעלבן

רעקל - בעקישע ווי אין דרויסן, שוהל , קאַר זאָל מען געוואָרענט זיין נישט אָנצוכאַפּן זיי (דעם רעקל - בעקישע) ביים עסן.

ג) אַסך פירן זיך אַז צום עסן האָבען זיי אַ באַזונדערן כאַלאַט וועלכע מ'גייט נישט דערמיט אויף די גאַס נאָר אין שטיב, עס האָט זייער אַסאך מעלות: א) עס איז זייער שווער צו היטן נישט אָנרירען אינמיטן עסן דאָס כאַלאַט, ב) עס ווערט נישט צוגעקלעפּט דערצו גאָרנישט, ג) די פעולה פון אָנטוהן דעם כאַלאַט ברענגט אַ התעוררות.

ד) מדקדקים טראגן נישט קיין רינגלעך ביים עסן, וועלכע מען נוצט אַ גאַנץ יאָר, אפילו אויב עס איז גערייניגט און גע'כשר'ט (לא עדיף ממנהג לא להניח על השלחן שום מאכל או כלי בלי כיסוי). פונקט ווי אַנדערע גאַנץ יעריגע כלים.

ה) נישט אַריינלייגען הענט אין טאַש טאָמער איז ח"ו פאַרבליבן אַ ברעקל, אַ משהו.

ו) נישט אַרויפלייגן קיין ספר אויפן טיש וואו מען עסט אָן אונטערלייגן אַ פּלעסטיק.

ז) מדקדקים נוצן נישט קיין ספר ביים עסן ווייל מען מישט בלעטער מיט די הענט און עס איז נישט אַן אָפּגעהיטענע זאַך (טייל זענען מקיל ביי נייע ספרים וועלכע זענען קיינמאָל נאָך נישט גענוצט געוואָרן), און אפילו ביים סדר ווען עס קומט צו שלחן עורך, לייגן מען אַלע הגדות אין דער זייט. מ'דאַרף געדענקען אַז די דעקלעך וועלכע זענען פארבענדעקלך און איר פאַרב קען זיין חששות'דיג.

ח) הגדות צום סדר נוצט מען נאָר די וועלכע מען לייגט אַוועק פון יאָר צו יאָר בלויז אויף פסח, און מען ווישט אָפּ די דעקלעך מיט אַ פייכטע שמאַטע פאַרן ערשטן מאָל באַנוצן. און ווען די הענט ווערט נאַס פון וויין זאָל מען נישט אָנכאַפּן די הגדה נאַסערהייט.

ט) טייל געבן אַ לעק די פינגער בשעת'ן מישן ספרים, דאַרף מען געוואָרנט זיין אום פסח נישט צו טוהן. דאָס זעלבע ביים קושן אַ מזוזה, קושט מען נישט דעם פלאַץ פון פינגער מיט וואָס מען האָט אָנגערירט די מזוזה נאָר אויף די זייט פון פינגער, דאָס זעלבע ביים עפענען אָדער צומאַכן אַ ספר, קושט מען נישט מיטן מויל נאָר מיטן פינגער אַזוי ווי ביי די מזוזה.

י) פרוכט אפילו אָראַנזשען מיט גרעיפּפרוכטן שיילט מען מיט ספּעציעלע מעסערס, וואָס מען נוצט נאָר צו שיילן און מען לאָזט נישט איבער אפילו אַ משהו, ווייל עס האָט קטניות. און נאָכן שיילן שווענקט מען גוט אָפּ די פּרי און די הענט (אפילו אָראַנזשען, גרעיפּפרוכט). לעמאָן לייגט מען נישט מיט די שאָלעכץ אין טיי (פּוק חזי כמה צריכין לחזק מנהגים הישנים כי בימי קדם נהגו שלש לאכול מבלי לקלף ושאי אפשר לקלף לא השתלמו בו כלל, ושלא היתה לה החשש רק מטעם שיד הכל ממשמשין בו בלי זהירות לפסח, ובזמן הזה ניתוסף שמושחין אותו בקטניות ומי יודע מה יהי' עוד, וע"כ אין להקל בו, ולקטנים לא ידקדקו כלל.)

יא) דער מעסער מיט וועלכן מען שיילט פרוכט נוצט מען נישט אויפצושניידן די פרוכט זעלבסט.

יב) ביי פרעמדע זאָל מען נישט עסן אפילו פרוכט, נאָר אויב מען קען נאָכקומען דאָס אויבנדערמאָנטע (אות ח'). מען קוועטשט נישט קין אָראַנזשן אָדער גרעיפּפרוכט פסח צו מאַכן זשו"ס ווייל די שאָלעכץ האָט קטניות.

יג) אַ כלי וואָס יענער האָט גענוצט, צב"ש עסצייג, טעלער, נוצט מען נישט אָן אויסשווענקען (מען מישט זיך נישט). דערפאַר עסט מען אויך נישט יענעם'ס שיריים בפרט פון קינדער.

יד) אַ טיש וואו עס קען זיין אַז עס איז געלעגן דאָרטן ספרים אָדער אַנדערע זאַכן, איידער מען נוצט עסצייג זאָל מען עס געבן אַ לייכטן וויש אָפּ.

טו) אַ שטיקל מאכל וואָס האָט אָנגערירט אין רעקל אָדער אַנדערן מלבוש, אויב מען קען עס נישט גוט אָפּווישען אָדער אָפּשווענקען עסט מען נישט, און אַוודאי אַז מען לייגט נישט קיין שום מאכל אין טאַש. און אויב ס'איז געלעגן נוצט מען עס נישט.

טז) מען ווישט זיך די הענט אינמיטן די סעודה נאָר מיט פּאַפּיר, וועלכע האָבן נישט קיין סטאַרטש אָדער ריסייקלד פון גענוצטע פּאַפּיר און נאָר די וועלכע זענען נתברר געוואָרן יענעם יאָר אַז עס האָט נישט קיין סטאַרטש און איז נישט ריסייקלד (ווייל די זאַכען טוישען זיך פון צייט צו צייט).

יז) מען ציילט נישט געלט. מען מישט נישט דעם טעלעפאָן בוך, מען לייענט נישט קיין כשר'ע צייטונג (עיין לעיל בספרים, והני חמורין יותר דדיו נקפץ מהם על האצבעות לפעמים, וגם אינם משומרין כל כך).

יח) עסנוואַרג וועלכע פאַלט אַראָפּ אויף דער ערד: אַן ערוואַקסענער זאָל דאָס נישט נוצן (לכתחילה) נאָר אויב מען קען עס אַרומשיילן. קינדער זאָלן עס גוט אָפּשווענקען אָדער אָפּשיילן ביז מען זעט מיט די אויגן אַז עס איז ריין געוואָרן.

וואָס מען קען נישט אָפּשווענקען, אַזוי ווי מצה, וואַרפט מען אַוועק, אָדער מען לייגט דאָס אין אַ זייט אויף נאָך פסח (מ"ש במהר"ם שיק לזרוק מצה שנפל על הארץ מיירי בבית אפי' שפירורי בצק בקרקע ונדבקין לה, ע"ש היטב. הא בלאו הכי אין צריך לזרקו או לשרוף משום חשש דעלמא שיש חמץ על הרצפה בפסח דלא שכיחא, ומ"מ אין לאכלו משום חומר פסח).

יט) מען דאַרף אָנזאָגן די קליינע קינדער נישט אַראָפּצולייגן דאָס עסן אויף דער ערד, אָדער אַ בענקל און אויב עס פאַלט אַראָפּ זאָלן זיי נישט עסן. כדי עס זאָל נישט פּאַסירן זאָל מען זיי באלד צום טיש, אויב מעגלעך (בדאי אפשר לא קיבלו החומרא אדעתא דהכי, וגם בכה"ג אין מצוה להפרישו).

כ) אויסלערנען קינדער נישט לייענען מעשה-ביכלעך אינמיטען עסן, און אַוודאי נישט קיין צייטונגען (כלעיל בספרים, ובכתבי עת הדיו נקפץ על האצבעות ואח"כ נוגע בה במאכל).

כא) לכתחילה זאָל מען נישט אַרויסשיקן די קינדער אין הויף מיט עסנוואַרג, ווייל ווען עס פאַלט אַראָפּ עסן, עסן זיי ווייטער. אויב יאָ זאָל מען מיטשיקן אַן ערוואַקסענעם.

כב) עסצייג אָדער אַנדערע געשיר וועלכע פאַלט אַראָפּ שווענקן מען גוט אָפּ (אויב מעגלעך אין אַ קראן (סינק) וועלכער איז פּסח'דיג נאָר מען לייגט נישט אַריין דערין עסן אָדער געשיר).

כג) די רוקנס פון די בענקלעך ווערן איבערגעדעקט מיט סחורה אָדער פּלעסטיק זעקלעך ווייל דאָס רירט מען אָן אינמיטן עסן. אַ בענקל מיט הענטלעך זאָל מען איבערדעקן אויך די הענטלעך.

כד) אויב אַ גאָר קליין קינד עסט אין אַ ספּעציעלן בענקל מיט אַ טישל, זאָל מען עס גוט רייניקן און כשר'ן און צודעקן. מיט דויערהאַפטען פּלעסטיק אַזוי ווי קאַנטעקט פּאַפּיר.

כה) לערנען די קינדער אַז פּסח מישט מען זיך נישט מען נעמט נישט עסן פון קיינעם.

כו) מען עסט נישט אונטערוועגנס אין אַ קאַר, ווייל זיי זענען אַבסאָלוט נישט פּסח'דיג אפילו מ'רייניגט זיי, דעריבער דאַרף מען זהירות.

כז) ווען מ'טראָגט עסן פון פּלאַץ צו פּלאַץ זאָל מען אַכטונג געבן נישט אָנרירען ווענט, טירן, בענקלעך, רעקלעך, היטן, שטריימל, בעקיטשע א.אַ.וו.

כח) די וועלכע פירען זיך דעם גוטן מנהג נישט צו נוצן וואַסער נאָר וואָס איז אָנגעשעפּט פון פאַר פּסח אָדער געקויפט פון פאַר פּסח, זאָל דאָס נוצן אויך צום קאָכן און באַקן אָדער אָפּשווענקן פּירות צום עסן, אָבער געשיר וואַשט מען מיט וואַסער פון קראן (סינק).

כט) מ'זאָל זיך אויך אָפּהאַלטען פון עסן שאַרפע אָדער זויערע, ביטערע מאכלים וועלכע מען קייט. דעריבער פירען זיך אַסך נישט צו עסן צוויבל אין אייער נאָר געפּרעגעלטע.

ל) עס איז פון די שטערקסטע און וויכטיגסטע חומרות אום פּסח נישט צו עסן הייס אויב מ'האָט פאַלשע ציין, קראָנען, פילינגס, דעריבער ווען מ'ברענגט אַריין הייסע מאכלים זאָל מען וואַרטן עס זאָל אַראָפּ פון הייס צו וואַרעם. און גלייכצייטיג דערמאַנען די אָנווענדע נישט צו פאַרגעסן.

אויב ס'איז דאָ קינדער אָדער ערוואַקסענע וועלכע ווילן נישט וואַרטן זאָל מען לכל הפחות זעהן דערצו אַז די כלי זאָל זיין אַ זיכערע כלי שלישי, און עס זאָל נישט זיין הייסער ווי מ'עסט אַ גאַנץ יאָר - כ"ש בריעדיג. (לסמוך בדוחק עכ"פ על היתר כלי שלישי והמתירין גוש ג"כ שלישי ובצירוף הגעלה וע"כ לא יאכל רותח יותר. וביארתי באריכות דעיקר היתרים שנאמרו בגדולי הפוסקים בשיניים ליתא בזה"ז).

עס איז נישט כדאי נאָך אַזויפיל מיה און האָרעוואַניע צייט געלט און כוח, ווייניג עסן, ווייניג שלאָפען, קראצן רייבן, א.אַ.וו. לכבוד פּסח, מען זאָל ח"ו נישט נכשל ווערן, זאָל מען ביי דעם וויכטיגסטען חלק פון עסן גרינג-האַלטען און אויפגעבן.

די וועלכע האָבען ברעיסע"ס זענען מחוייב מצד ההלכה אַזוי צו טוהן.

פרק ב

קאָכן און צוגרייטן עסנוואַרג פּסח

מ'דאַרף אָפּליינען דעם צעטל כאָטש איינמאָל אַ טאָג, יעדן טאָג פּסח, פון גרויס ביז קליין

א) אויב מען קומט פון די גאַס אָדער מען האָט אָנגערירט זאַכן וועלכע זענען נישט אַזוי אָפּגעהיטן, שווענקט מען זיך אָפּ די הענט פאַרן קאָכן. טייל מדקדקים וואַשן זיך אייביג, טאָמער האָט מען אומוויסענדיג ערגעץ אָנגערירט.

ב) יעדע זאַך וואָס מען קאָכט, צום ביישפּיל פּיש, פלייש, גרינצייג, פּרוכט א.ד.ג. שווענקט מען קודם גוט אָפּ, ווייל ביז עס קומט אן אין שטיב איז נישטאָ קיין זהירות פון די וועלכע רירען עס אָן. פלייש דאַרף מען באַזונדער גוט אָפּשווענקען און אויך אַביסעל אָפּרייבען מיט די הענט, ווייל פּסח נוצט מען בלויז שטיין-זאַלץ וואָס קלעפּט שטאַרק צום פלייש און בלייבט איבער צומאָל ביזן קאָכן, און אויך קען מען אַמאָל טרעפען שיריים פון מאגענס אינעווייניג.

ג) אייער, אויב מען האָט עס נישט אָפּגערייניגט פאַר יו"ט, זאָל מען עס גוט אָפּוואַשן פאַר'ן קאָכן, אויב מעגליך נישט אין אַ סינק וואו מען לייגט אַריין עסן אָדער געשיר. דאָס אָנגעקלעפּטע קען ח"ו זיין חמץ ממש.

ד) אפילו אויב מען קלאַפּט אויף רויע אייער זאָל די שאָלעכץ זיין ריין פאַר דעם, ווייל עס קען זיך אָנקלעפּן.

ה) קיין שום זאַך קאָכט מען נישט און מען באַקט נישט מיט די שאָלעכץ, צום ביישפיל פּאָטעיטאָס, עפּל. אויסער אייער אין אַ באַזונדערע טאָפּ.

ו) מ'איז מהדר צו האָבען באַזונדערע האַנטוכער און אָפּוויש-טוכער דירעקט אויף פסח, און מ'וואַשט זיי אויס פאַר'ן באַנוצען (כן נהגו מעולם ובפרט בזמן הזה שיש עליהם סטאַרטש). מעדק"ש קי"ב כ', או"ח ספינקא תמ"ב סק"י.

ז) מען זאָל האַלטן די וויש-טוכער אויף אַן אופן עס זאָל נישט אַראָפּפאַלן.

ח) ווען מען נעמט אַרויס די אייער פון די שאַכטלעך, זאָל מען דורכקיקען אויב עפּעס איז אָנגעקלעפּט, אפילו מ'האט עס געוואַשען פאַר פסח ווייל אַמאָל פאַרזעהט מען. אויב מען זעט אויפגעקראכטע אייער (אַ שפּאַלט איז גאָרנישט) זאָל מען עס נישט נוצען, ווייל מעגליך אַז פון די שמוץ אין דרויסען האָט זיך אָנגעקלעבט אָדער אַריינגעפאַלען אינעווייניג.

ט) אייער קאָכט מען אין אַ עקסטערע טאָפּ.

י) סווי"ט פּאָטעט"אָ ווערט געשמירט הייס, זאָל מען אַביסעל דיקער אָפּשיילען עס זאָל זיין כדי קליפּה.

יא) כריין זאָל מען אַוועקשניידען אַ שטיקל פון יעדן פלאַץ ווי עס איז געשניטען געוואָרען ביים סוחר אָדער פאַרמער.

יב) טראָצדעם וואָס צו קאַלט און טרוקען קען מען ניצן פאַפּיר זאַכען, אויב מ'קען איז ראַטזאַם נישט צו ניצן פאַר עסענוואַרג נאָר זילבער פאַפּיר (אַלומיניום

פוי"ל) אָדער פלעסטיק ווייל קינדער ווייסען נישט קיין חילוקים, און ערוואַקסענע זענען זייער עלול זיך צו פאַרגעסן.

יג) מ'לייגט נישט אַריין הייסע זאַכען אין פריזשידער (REFRIGIRATOR) אָדער פריזער ווייל די פאַכען ווערן נישט גע'כשר'ט און ווייל די דעק איז אַ דינע.

יד) דער סדר אין שטיב זאָל זיין ווען מ'דערלאַנגט דאָס עסן צום עסן, זאָל עס זיין אַ זיכערע דריטע כלי, פון טאָפּ אין שיסל, און פון שיסעל אין טעלער. (משום השאלות בשיניים ובעבור התינוקות וכיון שאוכלין חם, וגם בגוש דעת הרבה להקל. והגם שגם בכלי שלישי יש מחמירין ואפילו בשבת, ובפסח גם ברביעי, על כל פנים יש על מי לסמוך מטעם השו"ע ואחרונים ולא יסמוך על השע"פ - לעפל"ל דהו"ל ספק כלי שני).

טו) שוין איינגעפירט ביי אַסך שטיבער בהיות מען האָט אַ פסח'דיקע קאָך, קאָכט מען דאָרט עטליכע טעג פאַר יום טוב, דאַרף מען אַכטונג געבן ווי פאָלגנד: 1) זיך גוט אָפּרייניגען די הענט, פּנים, מויל, ציין, אויסשווענקען ס'מויל פון חמץ איידער מען גייט אַהין אַריין. 3) מען זאָל נישט קאָסטען דאָס עסן אויב עס איז ... פסח צום חמץ און צוריק.

טז) טוישען די מלבושים... 5) מען זאָל נישט רעדן אויפן טעלעפאָן בשעת די אַרבעט, נאָר פון אַ פּסח'דיגען טעלעפאָן. 6) אויב מען מוז, דאַרף מען געדענקען זיך גוט אָפּצוּוואַשען נאָכדעם אין אַ סינק ווי עס ווערט ווייטער דערמאָנט. 7) ווען מען רייניגט זיך די הענט, פּנים א.אַ.וו טוט מען דאָס אין אַ חמץ'דיגן סינק, מען

דאַרף אַכטונג געבן עס זאָל זיין אַ ריינע סינק און אַ ריינע האַנטוך עס זאָל זיך נישט אָנקלעבן גאָרנישט ...
8) ווען מען קומט אַריין אין אַ פּסח-קאָך גיט מען זיך אַ שווענק אָפּ די הענט ביים אָנהייב... אויסטוהן די רינגלעך, ברעסלעט און זייגער, און מענער זאָלען זיין זיכער אַז די באָרד און פּאות איז ריין פון חמץ.

יז) אַנדערע מלבושים אָדער רייניגען גוט ...

יח) אויב מען לאָזט אַריין קליינע קינדער אַרבעטן מיט פסח'דיגס, דאַרף מען אַכטונג געבן עס זאָל זיין ערוואַקסענע בעלי אחריות אַכטונג צו געבן.

יט) נישט ניצן הענטשוך צוליב סטאַרטש, דאָס איז כולל אַלע דיספּאָזעבעל.

כ) פאַר פסח באָרגט מען און מ'פאַרבאָרגט כלים.

כא) עסענוואַרג וואָס איז כשר לפּסח נאָר געקאָכט אין חמץ'דיגע ריינע כלים (חשש בלוע מכלים) דינו בכלי חמץ ומותר לגנזו עם הכלים וגם למכרו לנכרי (ח"י, גר"ז, מקנ"ח, מ"ב תמ"ב סק"א).

כב) די טייען וועלכע מ'מוז האָבען פּסח און עס איז באַהויפּטעט דורך די מומחים אַז עס האָט נישט קיין חשש חמץ אַזוי ווי קאַמילען טיי אָדער SENA-LEAVS, פונדעסטוועגן איז עס אָבער נישט משומר פון די אַרבעטערס און מיר פירען זיך ביי פרוכט און גרינצייג בכה"ג אָצושיילען, זאָל מען אויפקאָכען פאַר פסח און מאַכען עסענץ דערפון, און דורכזייען מיט אַ ריינע שמאַטע, און אויך מברר זיין יערליך אויב עס איז נישטאָ קיין שינויים אין אינהאַלט.

כג) כדאי צו וויסען מ'האָט מעורר געווען אין איינע פון די מדריכים אַז די וועלכע קענען צוליב געזונטהייט נישט עסן שמאַלץ, איז דאָ אַ עצה מ'קען קויפן WALNUTS און מיט אַ מאַשין JUICER מאַכען דערפון אויל, עס איז די זעלבע טירחא ווי מאַכען אָראַנזש-זשו"ס א.אַ.וו.

כד) אָפּגעקאָכטע עסענס אויב מ'לייגט עס אין זעלבען פריזשידער אָדער פריזער ווי מ'האָט אַנדערע זאַכען דאַרף עס זיין גוט איינגעפּאַקט עס זאָל נישט אָנגעקלעבט אָדער געזאַמעלט ווערן פונם חמץ'דיגען.

כה) מ'זאָל נישט קויפען פון געשעפט נאָר זאַכען וועלכע קומען פאַרמאַכט נישט קיין אָפענע זאַכען, ווייל ס'איז ביטער שווער עס זאָל זיין אַ געהעריגע זהירות אין געשעפט וואו מ'אַרבעט אַרום מיט פאַרקויפען אויך חמץ'דיגס טיילמאָל זענען די אַרבעטער גוים אָדער קלים, און מ'גייט כסדר פון איינס צום צווייטן אָן רייניגען די הענט אינצווישען.

כו) דער סדר פון גרייט-מאַכען אייער אויף פּסח דאַרף זיין, פאָלגענד: 1) אָנגרייטען אַ ריינעם פּלעסטיק צו אויספּוטערן אנגיסען ריין וואַסער נישט הייס (מעג זיין לוילע"ך). 2) אַרויסנעמען די אייער פון טאָוועל באַקוקן יעדעס איינע אויב עס איז ריין זאָל מען עס אַ וויש געבן מיט אַ פייכטע שמאַטע, אויב שמוציג אַריינלייגען אינעם וואַסער, 3) די טאָוולען דאַרף מען גוט אויסשאָקלען עס זאָל זיין 100% ריין, 4) די אייער זאָל מען אין שיסל אָפּרייבען פון שמוץ נאָכדעם אָפּווישען מיט אַ ריינע שמאַטע און צוריקלייגען.

כז) דאָס פּלאַץ וואו מ'גרייט אָהן די עסן דאַרף זיין אַ באַזונדערע שטיב מיט אַ פאַרמאַכטע טיר, אָדער ווייט אָפּגערוקט פון חמץ עס זאָל אויף קיין פאַל נישט קענען אָנקומען חמץ דאָרטן, זעלבסטפאַרשטענליך דאָס איז נאָר שייך אויב קינדער דרייען זיך נישט דאָרט. אָדער (בשעהדע"ח) אַז מ'רירט זיך נישט אַוועק פון דאָרט און מ'קען האַלטן אַן אויג די קינדער זאָלען גאָרנישט טוהן. (חזינן דבפסח שאין חמץ בבית כמה עשו הרחקות, גדרים וסייגים שלא ליגע אפילו בדברים נקיים לגמרי וגם נגעלו גזירה שלא נחנקו כראוי כמו שלחנות וכיוצא, על אחת כמה וכמה שצריך ליזהר מאד מפירורין ממש הנמצאין בידים וכן בבגדים של העוסקין עדיין בחמץ).

כח) נייע כלים וועלכע מען האָט גע'טובל'ט אין געשעפט קען האָבן פּראָבלעמן, ווייל אין געשעפט געהערן די כלים נאָכנישט פאַר'ן קונה, און אויב די כשרות פון מקוה איז אונטער פאַרלעסליכע הכשר, דעריבער זאָל מען זיך נישט פאַרלאָזן דערויף נאָר אויב מ'ווייסט זיכער אַז די מקוה איז אונטער 100% פאַרלעסליכע אויפזיכט, און דער וואָס טובל'ט איז אַ ירא שמים און ווייסט וואָס מ'דאַרף טוהן, און נאָר אויב דער קונה איז אין געשעפט און הייבט אויף די כלים קונה צו זיין, אָדער מ'בעט איינעם פון די אַרבעטערס עס קונה זיין פאַר אים.

כט) כלים וועלכע מ'האָט נישט גע'טובל'ט זאָל מען נישט נוצן אפילו איינמאָל.

ל) פלעסטיק געשיר און עסצייג ווי אויך זעקלעך (בעג"ס) און טישטוכער זאָל מען נישט נוצען פון אַ זעקל

אָדער באַקס וואָס מ'האָט גענוצט דערפון אינמיטען יאָר נאָר עפענען נייע באַקסעס (בעג"ס) א.אַ.וו.

לא) אַזוי אויך נעפּקינס, טאַועל פּאַפּיר, טישוס, אלומיניום פּאַפּיר, זאָל מען נוצן נייע אָדער וואָס איז געבליבן צווישן פּסח'דיגע זאַכען פון פאַר אַ יאָר.

לב) נייע געשיר טעפּ, טעלערס, עסצייג, קאָכן געצייג, זאָל מען וואַשען מיט זייף און לוילע"ך וואַסער (נישט הייס) פאַרן ניצן דאָס ערשטע מאָל, (כן נהגו מעולם משום דלא משומר וכמו שאין אוכלין פירות וירקות בקליפתן, ובזה"ז כמה מהם מושכין בשמנונית של קטניות וכיוצא וע"כ יש ליזהר יותר, גם לפעמים על דרך רחוק יארע שכלים שנשתמשו נמכרין בשוק ועל הבלוע שהוא נטל"ג אין לחוש כל כך רק על הבעין).

פרק ג'

אַלגעמיינע זהירות פסח

א) דער סדר איז אַז אַלע חומרות און הידורים הייבט מען אָן ערב פּסח נאָכן פאַרברענען דעם חמץ, אויסער ווער עס האָט אַ דירעקטן מנהג אַנדערש, זעלבסטפאַרשטענדליך אויב עס פאַרלאַנגט זיך קען מען מקיל זיין ביז חצות, און טיילמאָל ביז ביינאַכט. (ביאור הענין דכל דבר המסור לנשים וקטנים וע"ה קשה להבדיל בין זמן לזמן כששניהם זמן איסור חמץ, דיבאו לטעות ולהקל בכל, וגם אין יודעות הבדל בין דין, ולבין חומרא, או מנהג, ויקילו בכל, עי' ש"ך סי' קצ"ג בשם תשובת הרא"ש).

ב) גייענדיק אין גאַס זאָל מען אַכטונג געבן נישט אַריינצוטרעטן אין ברויט, חלה, אַנדערע חמץ, עס זאָל זיך נישט אָנקלעבן צו די שיך אונטן. טייל פירן זיך אָפּצורייבן די שיך אויף דער ערד בעפאָר אַריינגיין אין שטוב.

ג) ערב פסח אַהיימקומענדיג פון מצות-באַקען, זאָל מען רייניגען די שיך אויף דער גאַס, און די קליידער פון מעהל. נישט גיין אויף אַ גאַס וואו מ'שמעקט דעם ריח פון אַ גוי'שע בעקעריי אָדער רעסטאָראַנט. (עי' ח"י תמ"ח סק"י גר"ז תמ"ג ס"ג. בהל"... שם ס"א, ואע"ג דיש לצדד במכוין לא ליהנות עי' ב"י יור"ד קמ"ד ד"ה ואפ"ה, כי בקל יכשל לכוין).

ג) נישט (אַליין אָדער לאָזן די קינדער) בייסן די נעגל פסח, ווייל עס זאַמלט זיך דאָרט אָן פאַרשידנס, און בכלל נישט נעמען די פינגער אין מויל אָדער רייניגען אונטער די נעגל מיטן מויל, ווייל מען רירט אָן פאַרשידענע זאַכן.

ד) נישט טרינקען וואַסער פון פּאָבליק-וואַסער (סינ"ק, פאונטע"ן).

ה) נישט לאָזן די קינדער קייען פּאַפּיר א.ד.ג. אָדער נעמען געלט אין מויל, אָדער נעמן אַ פעדער אין מויל, אויך נישט גומי וועלכע עס קען אויך האָבען סטאַרטש.

ו) דער פסח'דיגער טעלעפאָן הענטל זאָל לכתחילה זיין ניי און זאָל ווערן גוט אָפּגעווישן מיט אַ פייכטע שמאַטע אפילו דאָס ערשטע מאָל ווען עס איז נאָך ניי ווייל מען האַלט עס נאָנט צום מויל. אויב מ'נוצט די

אַלטע זאָל מען אָפּרייניגען דאָרט וואו מען רעדט די שפּאַלטענס מיט אַ קיו-טיפּ און אַלקאָהאָל.

ז) לכתחילה זאָל מען נישט נוצען אַ פּאָבליק טעלעפאָן פסח. בשעת הדחק אויב מען רעדט אויף אַ פּאבליק טעלעפאָן וואָס איז נישט פסח'דיג, זאָל מען אַ וויש געבן מיט עפּעס דאָס פּלאַץ פון מויל, און האַלטן אָפּגערוקט פון מויל דעם טעלעפאָן.

ח) די וועלכע האָבן ביי זיך אין ביהמ"ד אַ פּאָבליק-טעלעפאָן, זאָלען דאָס רייניגען ווי ווייט מעגלעך, מענטשן זאָלן נישט נכשל ווערן.

ט) קינדער פלעשלעך צו טרינקען מילעך און באָטלע"ך, זאָל מען קויפען נייע אויף פסח.

י) טיי"פ רעקאָרדע"ר אָדער טייפּ"ס וועלכע מען נוצט אַ גאַנץ יאָר פאַרקויפט מען אין חמץ ווייל עס איז שווער צו רייניגן. אויב מ'פאַרלאָזט זיך אויף רייניגען זאָל מען עס נישט לייגען אויף אַ טיש אָדער סינק-קאַונטער , וואו עס קען אָנרירען עסענוואַרג.

יא) פעדערס, בלייען, קלעבעכץ, גלו, נוצט מען נייע, ווייל עס איז שווער צורייניגען. נישט לעקן סטעמפּס, ענוועלאָפּס.

יב) אין בית המדרש נוצט מען נאָר פסח'דיגע סידורים, חומשים, סתם ספרים, ווייל די גאַנץ יעריגע זענען בחזקת ברעקלדיג פון שלש סעודות וכדומה. אפילו מ'קלאַפּט עס אויס ווערט עס נישט ריין פון חמץ.

יג) עס איז אַ פליכט צו רייניגען דעם סינק ווייל קינדער טרינקען דאָרט, און ערוואַקסענע פאַרגעסן זיך

און שווענקען אויס דאָס מויל. דאָס זעלבע אין אַ געשעפט אָדער אַנדער פּלאַץ וואו מ'דרייט זיך פּסח (כדין קדרות בפסח כ"ז שהם נקיים).

יד) אויב מ'פירט עסענס מיט אַ קאַר זאָל עס זיין דאָפּלעט איינגעפּאַקט, און ווען מ'קומט אַהיים זאָל מען זאָפארט אַוועקוואַרפן דעם אויסענווייניגסטען פּלעסטיק ווייל עס קען זיין אָנגעקלעפּט מיט ברעקלעך.

טו) רוב שטיבער קויפן נייע שפּילעריי פאַר פּסח, און עס איז אַ גרויסע מעלה (חדא דא"א לנקות כל חו"ס כדבעי, ושנת כמו שנוהגין דכלים של כל השנה אין משתמשין לפסח בלי כיסוי גם אחר הנקיון כשאפשר לבא לנגיעת אוכלין, כן בזה התינוקות אוכלין ומשתמשין בחדא מחתא וגם התינוקות לוקחין לפיהם).

טז) ווען מען ציילט געלט, זאָל מען נישט נאַס מאַכן די פינגער מיטן מויל. דאָס זעלבע ביים בלעטערן אַ ספר, בפרט אין בית המדרש, וואו די טישן און בענק זענען נישט צו שטאַרק פּסח'דיג. נישט לעקן סטעמפּס, ענוועלאָפּס.

יז) נישט קייען פּאַפּיר א.ד.ג. און אויפפּאַסען ביי די קינדער דאָס זעלבע.

יח) אויב מ'שמירט אַמאָל די הענט מיט שמירעכץ צוליב רפואה זאָל מען עס גוט אָפּרייניגען בעפאָר מ'עסט.

יט) מען זאָל טוישן דעם מענטל פון דער ספר תורה וועלכע מען נוצט פּסח (דורכן קושן אינמיטן יאָר, ווייל טייל מאַכן קידוש פאַר קריאת התורה, און אויך קליינע

קינדער וועלכע עסן אין שוהל, קען זיין אָנגעקלעבט חמץ).

כ) אויך דער פרוכת, אויב מעגלעך, זאָל זיין פסח'דיג. דאָס קושט מען אויך מיטן מויל.

כא) מען שווענקט נישט אויס דאָס מויל אין אַ רבים'דיגן קראן - סינק אויב ס'איז נישט געהעריג פסח'דיג געמאַכט. אויב מעגליך. טרינקען וואַסער זיכער נישט, ווילאַנג ס'איז נישט פסח'דיג און דורכגעזייט.

כב) מען טרינקט נישט טיי אָדער קאַווע אין בית המדרש פסח. און אַוודאי זעצט מען זיך נישט אַראָפּ עסן.

כג) אויב אַ קינד טראָגט מיט עסן אין שוהל פסח, דאַרף מען אַכטונג געבן ווי אַזוי ער עסט עס. ער זאָל עס נישט אַראָפּלייגען אויפן בלויזען טיש. און אויך נישט אויף אַ טישטוך וואָס עס ליגט דערויף נישט-פסח'דיג געמאַכטע סידורים און ספרים.

כד) מען נוצט נישט דעם טעלעפאָן בוך אָדער ביכל ווי אַ גאַנץ יאָר.

כה) מ'לייגט נישט קיין עסנוואַרג אין די טאַשען אפילו ס'גערייניגט.

כו) מעשה ביכלעך ווערן פאַרקויפט אין חמץ ווייל עס איז ברעקלדיג, צוזאַמען מיט זמירות און סידורים.

כז) צייטונגען וועלכע מען האָט געליינט פאַר פסח (אָן דירעקטע שמירה) דאַרף מען אַוועקוואַרפן פאַר יום

טוב. (ואגב, לעורר שאיסור גמור ליקח צייטונגען עם דברי תורה בבית הכסא, וכן אידישע ליכט וכיוצא).

כח) אפילו אַ סינק וועלכע מען האָט נישט בדעה צו נוצן אויף הייס, אָדער אינגאַנצן נישט, דאַרף מען עס פּסח'דיג מאַכן אויב מען עסט אין דער דירה, און מען קען זיך פאַרגעסן און נוצן אויף הייס (כדין קדירות בפסח שצריך להצניע, שלא יבא לבשל ותצא הבלוע, אבל בסוגר מלמטה מקור מים החמין וטירחא גדולה לפתוח, ועד שיפתחנו יזכור שאסור בשימוש, עי' גר"ז תנ"א ס"ב וס"ד. וכאן עדיף דלא שייך שיבשל בסינק, אלא יתן כלים בתוכו וע"י הדחה בחמין יפליט מהסינק, וזה רחוק ובפרט שמכסין הסינק. ובענין חשש שישתמשו בקאונטע"ר טא"פ, יש לכתוב שם שלא ישתמשו ואז יש להקל כשמכוסה דגם אם ישתמשו בטעות, לא יבא לאיסור, כיון שאין בליעה יוצא מכלי לכלי בלי רוטב). דעריבער - אויב מען וויל שפּאָרן דאָס כשר'ן דעם סינק, זאָל מען אַראָפּשרויפן דעם הייסן קראַן, אָדער מען זאָל כאָטש אָפּדרייען אונטער דאָס הייסע וואַסער, און מען זאָל גוט איבערדעקן מיט בלעך אָדער זילבער פּאַפּיר דעם גאַנצן סינק און אויך די קאַונטערס אַרום.

כט) אויב מען נוצט נישט דעם סינק, זאָל מען איבערדעקן דאָס גאַנצע, אויך דעם סינק שיסל, און מען זאָל אויפשרייבן אַ צעטל.

ל) אגב, יש לעורר בענין פירות וירקות גם לכל השנה. ג' סוגים יש בה:

1) של אמעריקע, דלעת עתה הן משוחים רק בקטניות.

2) של שאר מדינות, עלולין להיות נמשחין בשמן בעל חי, כמו פראנקרייך.

3) של ארץ-ישראל, כמעט ברור שטבל הן לתרומות ומעשרות.

ועל כן אין לקנות מסתם פירות של חנות עכו"ם, ומישראל יברר אם נזהר.

ובחנות גדול החוק שיהי' נכתב שם המדינה אצל הפירות לדעת מקור מוצאו.

לב) נוצן פלעסטיק געשיר גלעזלעך און עסצייג וועלכע מ'וואַרפט נאָכדעם אַוועק האָט מערערע מעלות: א) זיכער נאָכנישט גענוצט ביז יעצט. ב) מ'קען נאָכקומען דעם הידור נישט ניצן אַ כלי וואָס איז אַראָפּגעפאַלען פסח. ג) עס איז נישט געבראָקט געוואָרן דורך די קינדער. ד) עס איז נישט דאָ דערויף קיין וואַסער שיריים פון נאָכן אָפּשווענקען. ה) מ'האָט נישט אָפּגעוואַשען העכער דעם קיין שמוציגע הענט אָדער געשיר. ו) נאָכן עסן דאַרף מען עס נישט אויסוואַשן וועלכעס ברענגט דעם פּראָבלעם פון געבראָקס.